

Øyer
kommune

Kvartalsrapport

3. kvartal 2018

Økonomi

Finans

INNHOLD

Økonomirapport	3
Frie inntekter og finansposter	3
Skatt på inntekt og formue.....	3
Eiendomsskatt	3
rammetilskudd	3
Generelle statstilskudd.....	3
Utbytte	4
Renter og avdrag	4
Rentebussjettet.....	4
avdrag på lån	5
Sykefravær	5
Fellesutgifter	6
Pensjon	6
Pris- og lønnsvekst i 2018	6
Konsesjonskraft	6
Fellesutgifter for øvrig	6
Rapportering sektorer	7
Politisk styring og administrasjon.....	7
Sektor oppvekst.....	8
Sektor familie og inkludering.....	9
Sektor helse om omsorg.....	10
Sektor kultur og idrett	10
Sektor plan og utvikling	12
Økonomisk oversikt per 3. kvartal 2018	13
Rådmannens vurderinger	13
Investeringer	14
Tilsyn 2018 – gjennomførte og varslede pr 30.6.2018	16
Finansrapport pr 30.9.2018	17
Generelt.....	17
Gjeld	17
Likviditet	17
Forvaltningen av ledig likviditet og andre midler for driftsformål	18
Gjeldsforvaltningen	18
Renterisiko pr 30.6.2018	19

FRIE INNTEKTER OG FINANSPOSTER

SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE

I forbindelse med framlegg av forslag til statsbudsjett 2019 kom det ytterligere endringer av det økonomiske opplegget for kommunene 2018. Merskatteveksten for året er oppjustert på landsbasis i sammenheng med ekstraordinært stort uttak av utbytte.

Øyer kommune har budsjettert med inntekts- og formueskatt på 137,8 millioner kroner i 2018. Skatteinngang pr. 3. kvartal er 114,5 millioner kroner, dette er 3,6 millioner kroner høyere enn budsjettert nivå. Skatteinngangen må ses i sammenheng med inntektsutjevningen som utbetales sammen med rammetilskuddet. Inntektsutjevning er budsjettert med 7,2 millioner kroner i 2018, etter 3. kvartal er inntektsutjevningen 2,8 millioner kroner lavere enn budsjettert. Inntektsutjevningen vil variere gjennom året, avhengig av den generelle skatteinngangen på landsbasis sett opp mot kommunens skatteinngang. Per 30.9.2018 er skatteinngang inklusiv inntektsutjevning 0,8 millioner kroner høyere enn budsjett.

Utfall av marginoppgjøret og fordelingsoppgjørene for 2017 har stor innvirkning på skatteinngangen. Disse er nå kjent, og bokføres i november. Sammen med endelige fordelingsnøkler ligger det an til å gi høyere skatteinntekter for Øyer kommune i størrelsesorden 4,3 millioner kroner. Endelig skatteinngang er fortsatt usikker, men det ligger an til et godt oppgjør for Øyer i 2018. Prognose for skatteinntekter etter inntektsutjevning vurderes å være i størrelsesorden 3,5 millioner kroner høyere enn budsjettert.

EIENDOMSSKATT

Det er foretatt retaksering av grunnlaget for eiendomsskatt i kommunen, og årets eiendomsskatt skrives ut etter nye takster. For budsjettåret ble det lagt inn en forventet økning på 7 millioner kroner som følge av retaksering. Prognosene etter 2. kvartal viste merinntekter på 3,0 millioner kroner, og budsjettet ble justert tilsvarende. Det er ingen endring etter 3. kvartal, prognose balanse.

RAMMETILSKUDD

For 2018 er det budsjettert med rammetilskudd på 132,8 millioner kroner. Budsjettet ble økt med 0,3 millioner kroner i 2. kvartal, som følge av justeringer i revidert nasjonalbudsjett. Prognose for rammetilskudd er uendret. Skjønnsmidler er budsjettert med 1,6 millioner kroner, her er også prognosen uendret.

GENERELLE STATSTILSKUDD

Kommunen mottar rentekompensasjon for lån knyttet til følgende utbygginger: Grunnskolereformen, omsorgsboliger/sykehjemutbygging, Øyer Ungdomsskole, Solvang skole og Tretten kirke. Kompensasjonens størrelse avhenger av rentenivået. På grunn av lavt rentenivå er prognosen for året som

tidligere varslet en inntektssvikt på 0,5 millioner kroner. Det vises til kommentarer og helhetlig prognose for rentebudsjettet.

UTBYTTE

I tabellen nedenfor framgår budsjettert utbytte, prognose for året og avvik i forhold til budsjettert (tall i 1.000 kr) for de aktuelle aksjeselskapene:

Selskap	Budsjettert utbytte	Prognose utbytte	Avvik
<i>Gudbrandsdal Energi AS</i>	8 125	8 125	0
<i>Eidsiva Energi AS</i>	1 055	1 055	0
Totalt	9 180	9 180	0

I kommunestyresak 88/18 vedtok kommunestyret i Øyer å konvertere ansvarlig lån til Eidsiva Energi over til egenkapital i selskapet. Som følge av dette mottar Øyer kommune ekstraordinært utbytte (overkursutbetaling samt renter på ansvarlig lån) på 1,9 millioner kroner i 2018. Dette er en engangsutbetaling som anbefales ført til fond. Imidlertid må inntekten ses i sammenheng med den helhetlige driftsprognosen for Øyer kommune, med merforbruk i tre sektorer.

RENTER OG AVDRAG

Norges Bank økte styringsrenta fra 0,5 % til 0,75 % 20.9.2018. For kommende år er det signalisert om lag to rentehevinger i året, til en rente på anslagsvis 2 prosent i 2021. Oppgradering av rentebanen skyldes sterkere vekst både innenlands og blant handelspartnere. Rentene ute er på veg opp, arbeidsmarkedene er i bedring og investeringene har tatt seg opp.

RENTEBUSJETTET

For 2018 er det budsjettert med 1,75 % rente for den delen av låneporteføljen som ikke har fastrente. Kommunen har per 3. kvartal lån med flytende rente som er noe lavere, dette gir besparelser på renteutgifter. Som følge av god likviditet er også renteinntektene noe høyere enn budsjettert nivå.

For lån knyttet til sjølkostområder (vann og avløp) beregnes kalkulatoriske renter i henhold til sjølkostregelverket. Det skal her benyttes 5-års SWAP-rente med påslag. Hittil i år har 5-års SWAP-rente vært lavere enn det som lå til grunn ved budsjettering. Dette, sammen med forskyvninger i sjølkostinvesteringsprosjektene, gir svikt i kalkulatoriske renter.

Som tidligere omtalt har kommunen rentekompensasjonsordninger der det også vil bli inntektssvikt i forhold til budsjettert nivå som følge av det lave rentenivået.

Samlet er årsprognosen for renter i henhold til budsjett.

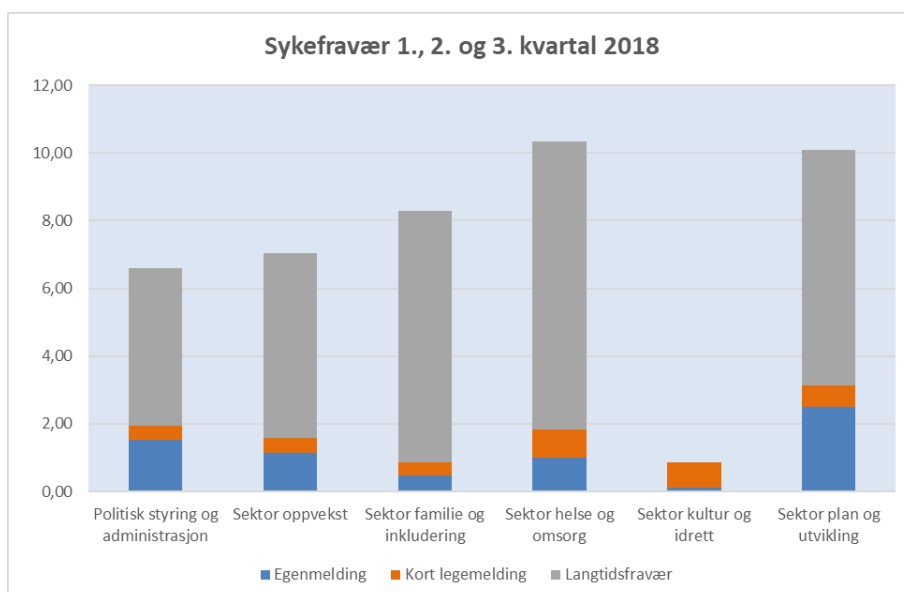
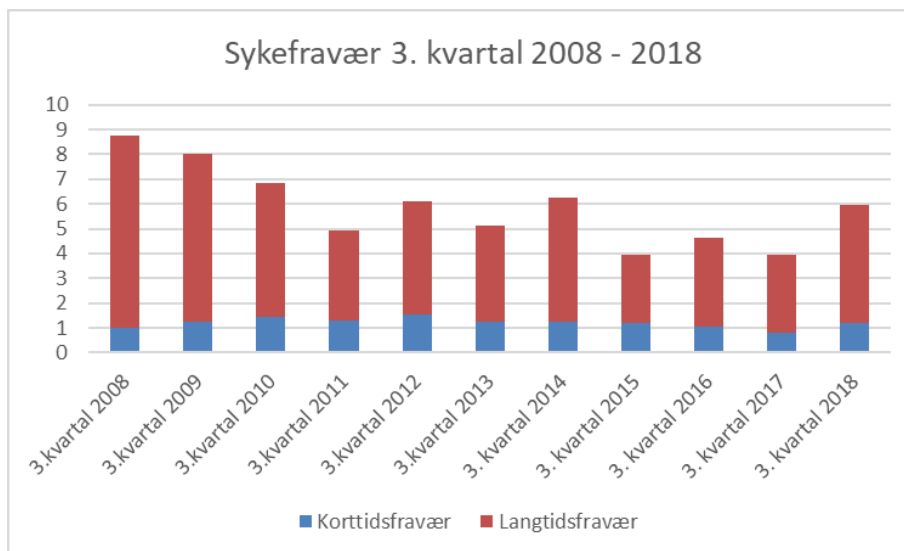
For mer informasjon knyttet til gjeldsforvaltningen vises det til finansrapportering per 3.kvartal som finnes lengst bak i dette dokumentet.

AVDRAG PÅ LÅN

Minimumsavdrag er det laveste Øyer kommune kan betale i avdrag i året, jf. Kommuneleien § 50 nr. 7, og er et forhold mellom Øyer kommunes gjeld, bokførte verdier på anleggsmidler og avskrivninger. Etter foreløpige beregninger av minimumsavdrag 2018 ble årets budsjetterte avdrag økt med 0,2 millioner kroner i 2. kvartal, til 24,8 millioner kroner. Denne prognosen er uendra.

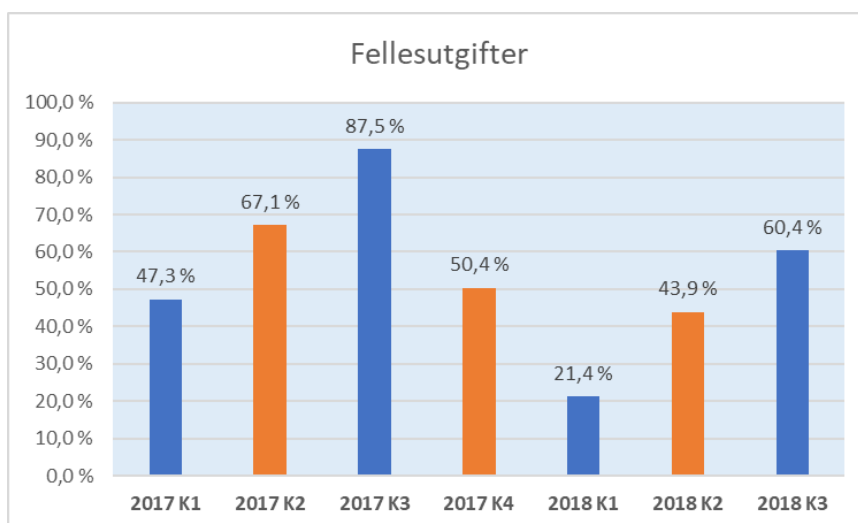
SYKEFRAVÆR

Sykefraværet i 3. kvartal 2018 er på 5,97 %, en nedgang fra 2. kvartal, da fraværet var på 8,6 %. Vi må tilbake til 2014 for å finne høyere fravær i 3. kvartal enn årets nivå. Korttidsfraværet på 1,2 % og langtidsfraværet på 4,8 %. Langtidsfraværet i 2. kvartal 2018 var på 7,5 %, og det ses en positiv utvikling.

FELLESUTGIFTER

Opprinnelig budsjett
15 456
Justert budsjett
7 847
Prognose
Balanse

Tabellene viser regnskap i % av budsjett per kvartal.

PENSJON

I budsjettet for 2018 er satsene for budsjettering av pensjon videreført på samme nivå som i budsjett 2017. I henhold til siste premieprognose fra KLP (september 2018) er prognose for året balanse. Det vil bli vurdert i forbindelse med regnskapssaken om årets premieavvik skal avsettes til pensjonsfond.

PRIS- OG LØNNSVEKST I 2018

For pris- og lønnsvekst (deflator) 2018 var det avsatt 7,5 millioner kroner. Det er lagt til grunn en samlet pris- og lønnsvekst på 2,6 % i hht. forutsetningene i revidert nasjonalbudsjett. Rådmannen har etter fullmakt fordelt midlene til sektorene. Fordelt lønns- og prisvekst ble lavere enn den avsatte potten og 1,4 millioner kroner herfra ble omdisponert ved behandling av 2. kvartalsrapport. Etter at dette ble gjort er deflator 2018 økt til 2,8 % i forbindelse med framlegging av statsbudsjett for 2019, begrunnet i økte energipriser.

KONSESJONSKRAFT

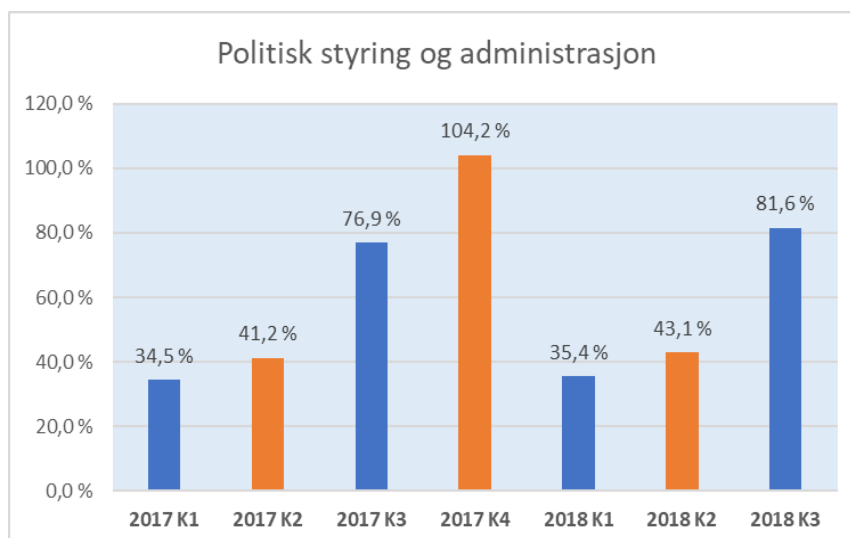
Netto inntekter fra salg av konsesjonskraft ble justert opp med 0,475 millioner kroner etter 2. kvartal. Prognose for året er balanse.

FELLESUTGIFTER FOR ØVRIG

Per utgangen av 2. kvartal er det noen mindre avvik innen fellesutgifter, dette gjelder hovedsakelig inntektssvikt på ressurskrevende brukere (utbetaling for 2017) og økning i forsikringspremier. Videre er det påløpt utgifter til beredskap som er belastet fellesutgifter. Dette håndteres innenfor budsjett-rammen, og det forventes budsjettbalanse ved årsslutt.

POLITISK STYRING OG ADMINISTRASJON

Opprinnelig budsjett
17 996
Justert budsjett
18 432
Prognose
Balanse

Det er påløpt noe høyere lønnsutgifter enn budsjettet i rådmannens stab gjennom året. Dette skyldes styrket bemanning i Servicetorg. Økte ressurser ved Servicetorget er gjort med sikte på å betjene all telefoni og post/arkiv for hele kommunen. Videre er det fra nyttår frikjøpt 10 % stilling for hovedtillitsvalgt fra Sykepleierforbundet, i henhold til bestemmelser i Hovedavtalen. Dette er ikke tatt høyde for i budsjett 2018.

Fellesenhet Skatt og innføring

Etter 3. kvartal ligger det an til et lite mindreforbruk i 2018 som følge av vakanser i stillinger og renteinntekter over budsjett. Driftsregnskapet for virksomheten skal gå i null ved årsslutt ved at utgiftene fordeles på deltakerkommunene. Prognose balanse.

I 2018 vil det bli foretatt en tilbakeføring fra fond til alle deltakerkommunene i samarbeidet om Skatt og innføring. Totalt tilbakeføres 2 millioner kroner, som følge av mindreforbruk og effektivisering over flere år. Øyers andel av dette er 11,4 %.

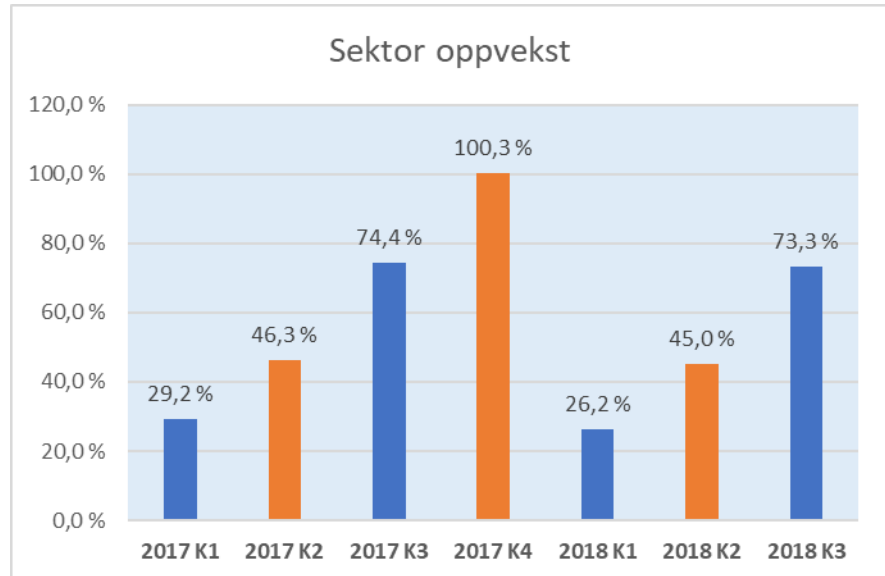
Fellesenhet økonomi

Fra fellesenhet økonomi er det varslet et merforbruk i 2018 i størrelsesorden 0,6 millioner kroner. Om lag halvparten av dette kan dekkes av fond fra tidligere års mindreforbruk. Resterende merforbruk vil bli fordelt på deltakerkommunene, og Øyer kommune vil få en merutgift her i forhold til årets budsjett.

Samlet er årsprognose for politisk styring og administrasjon balanse.

SEKTOR OPPVEKST

Opprinnelig budsjett
89 757
Justert budsjett
91 149
Prognose
Merforbruk: 1 800

BARNEHAGE

Høsten 2018 ble 15 nye plasser tatt i bruk for å møte etterspørselen etter barnehageplasser blant barn med rett til plass i barnehage. Dette medfører en merutgift for kommunen på 765 000 kroner for høsten 2018. I tillegg ble ny lovfestet bemanningsnorm for barnehage gjort gjeldende fra 1.august 2018, dette har en merkostnad på 535 000 kroner. Totalt medfører dette en merutgift for høsten 2018 på 1,3 millioner kroner. I KS-sak 80/18 ble rammene til kommunale barnehager økt kr 850 000. Dette medfører at de to ordningene er underfinansiert med 450 000 kroner for 2018. Barnehagene melder om balanse forutsatt at fullfinansiering for økt antall plasser og grunnbemanning. Det betyr at dersom det ikke tilleggsbevilges 450 000 kroner til dette medfører det at barnehagene styrer mot et merforbruk i tilsvarende størrelse.

SKOLE

Både Aurvoll og Solvang rapporterer om store utfordringer med å holde årets budsjettramme. På Solvang er det blant annet innværende år bortfall av IMDI-midler på 0,5 millioner kroner. Ungdomsskolen rapporterer prognose balanse med mulighet for et lite mindreforbruk som vil omdisponeres internt i sektoren for å redusere det totale merforbruket. Det ble i forbindelse med budsjett 2018 avsatt 1,5 millioner kroner til reserverte bevilgninger innenfor fellesutgifter sektor oppvekst for å dekke uforutsette utgifter som kunne oppstå hos skolene, samt møte kravet om gevinstrealisering. Disse midlene omdisponeres for å dekke merforbruket på Solvang og på Aurvoll. Prognose for skolene blir etter dette balanse.

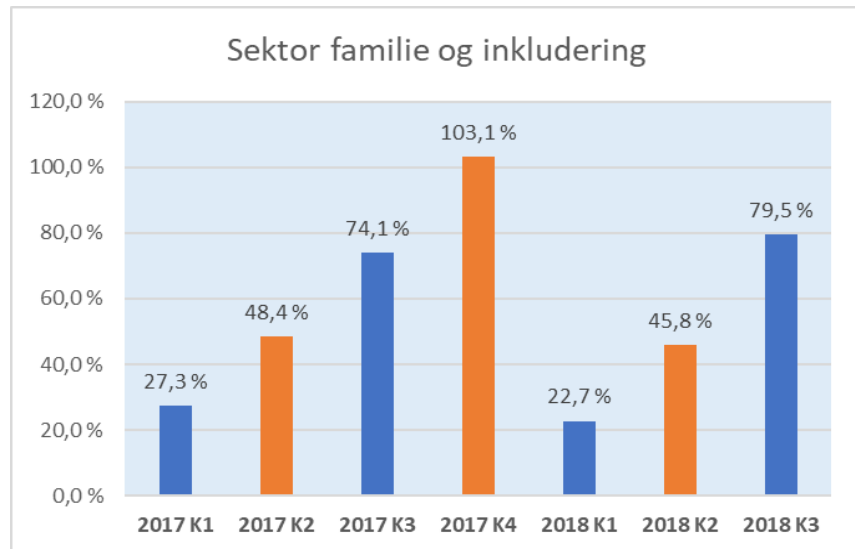
FELLES OPPVEKST

Det er i 2018 er påløpt store merutgifter til spesialpedagogisk hjelp i barnehage (barnehagelovens §19a og 19g). Dette er ikke en ønsket utvikling og rådmannen vil derfor bruke 2019 til å se på organiseringen av dette tilbudet. Det er noe usikkerhet rundt en ny gjesteelev i en annen kommune, men det har foreløpig ikke kommet noen søknad om refusjonsgaranti knyttet til denne eleven. Rådmannen legger derfor til grunn at det kun skal betales ordinær grunnsats for eleven.

SEKTOR FAMILIE OG INKLUDERING

Opprinnelig budsjett
48 632
Justert budsjett
54 303
Prognose
Merforbruk: 1 800

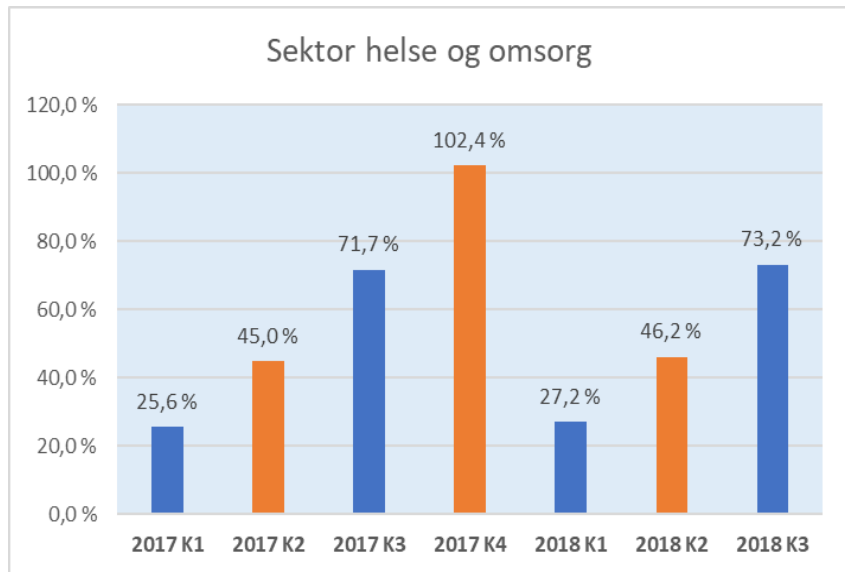
Det vises til rapportering for 2. kvartal, hvor det ble anslått merforbruk på 3,6 millioner kroner som følge av nye ressurskrevende brukere, samt et mulig merforbruk innenfor barnevernet. Status er uendret innenfor disse områdene. I kommunestyrets behandling av økonomirapportering for 2. kvartal ble budsjettet til sektoren økt med 2 millioner kr.

Sektoren melder etter 3. kvartal at det ikke vil være mulig å holde årets budsjettramme uten at merkostnader til de nye ressurskrevende brukerne blir kompensert. Det samme gjelder merutgifter i barnevernstjenesten. Innenfor sistnevnte område er det dels utgifter som ikke videreføres i 2019. Status for en av de ressurskrevende brukerne er uavklart for 2019.

Totalt meldes merforbruk på 1,8 millioner kroner i 2018.

SEKTOR HELSE OM OMSORG

Opprinnelig budsjett
92 126
Justert budsjett
97 259
Prognose
Merforbruk: 2 500

Sektor Helse og omsorg er under stort press, med flere utforutsigbare utgifts- og inntektsposter. Samlet prognostisert merforbruk beløper seg til 2,5 millioner kroner, det knytter seg usikkerhet til utgiftsnivå på bl.a. interkommunal KAD/legevakt. Denne ordningen skal evalueres i 2019.

Sektoren melder om fortsatt merforbruk på IKT (ca 0,5 millioner kroner). Det knytter seg også noe uklarhet til utgifter på samarbeid i helseregionen, bl.a. er utgiftene til KAD/legevakt bekymringsfulle.

Sykehjem melder merforbruk på ca 1,5 millioner kroner grunnet for stort press på korttidsavdeling og ny pasient i oktober med 1:1-behov. Det jobbes kontinuerlig med å holde utgiftene nede.

Kjøkken melder mindreinntekter på ca. 200 000 kr. Det er iverksatt tiltak for å redusere dette mot årsslutt.

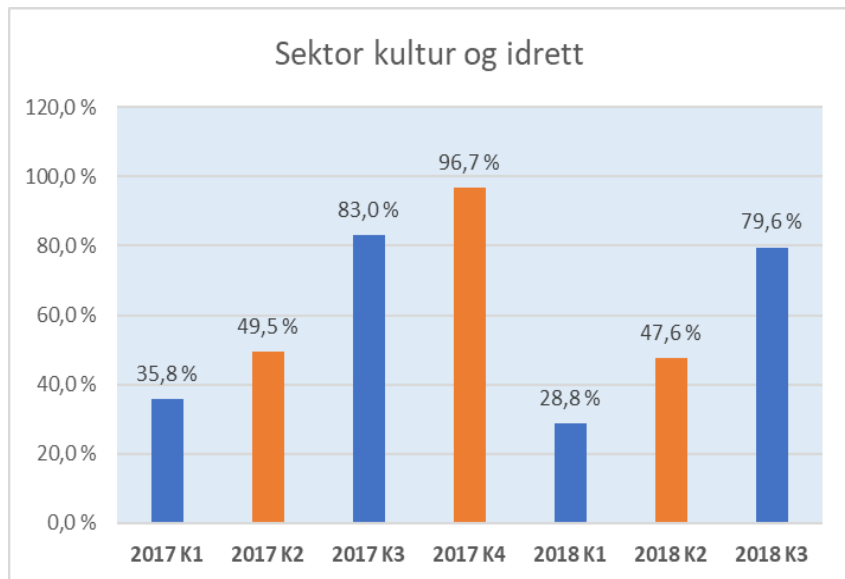
Hjemmetjeneste anslår merutgifter på inntil 1 million kroner ved årsslutt. Dette skyldes høyere pleiebehov på pasienter som skrives ut tidlig fra sykehus. Også noe økte utgifter til overliggere på sykehus.

Bofelleskap og miljøtjenester ligger nå positivt an, og forventer balanse ved årsslutt.

Helse og forebyggende tjenester forventer balanse ved årsslutt.

SEKTOR KULTUR OG IDRETT

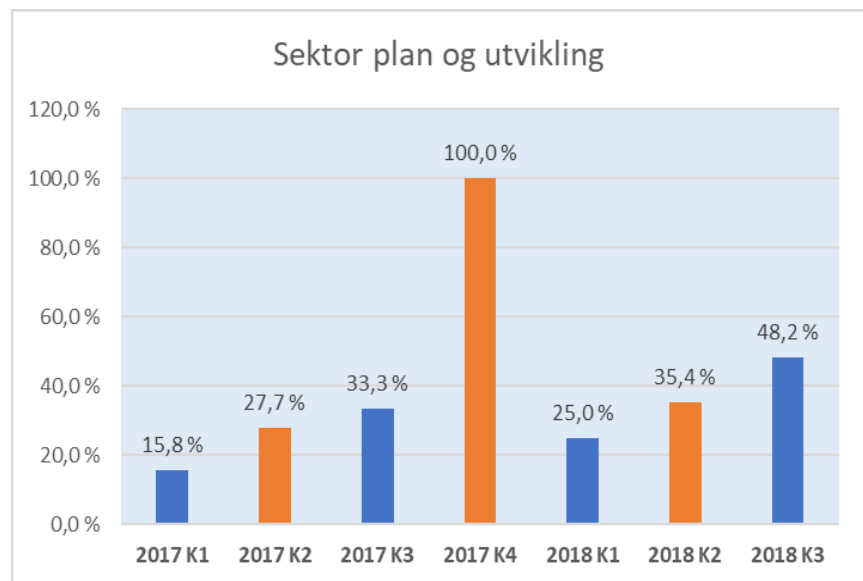
Opprinnelig budsjett
10 149
Justert budsjett
10 372
Prognose
Mindreforbruk: 180

Driften innenfor kultursektoren er i henhold til planlagt og budsjettet, og det ligger an til et mindreforbruk totalt på årsbasis. Dette skyldes hovedsakelig sparte lønnskostnader ved vakant stilling innen ungdomsarbeid i første kvartal. Kulturskole, allment kulturarbeid og bibliotek forventer alle balanse ved årsslutt.

SEKTOR PLAN OG UTVIKLING

Opprinnelig budsjett
30 864
Justert budsjett
32 795
Prognose
Balanse

Sektoren består av enheter som belastes kommunal budsjetttramme og enheter som drives ihht. selv-kostprinsippet. En samlet vurdering av sektoren gir prognose balanse per 3. kvartal, følgende forhold omtales nærmere.

Eiendom og anlegg har et estimert mindreforbruk gjennom streng disiplin på drift (renhold og vakt-mestertjenester) og tilbakeholdte vedlikeholdsmidler for planlagte vedlikeholdsoppgaver. Mindrefor-bruket skyldes bedre organisering og redusert inntak av vikarer ved sykdom. Tidligere omtalt merfor-bruk på kommunale veger, etter uvanlig snørik vinter 2018, dekkes gjennom omdisponering av midler fra eiendom og anlegg.

For planavdelingen rapporteres det balanse på årsbasis. Prosjekt retaksering eiendomsskatt slutfør-es, etter overføring av ubrukte budsjettmidler fra 2017.

Selvkostområde vann og avløp har årsprognose balanse, det samme gjelder selvkosttjenester feiing og renovasjon.

Det har vært usikkerhet knyttet til selvkostområde reguleringsplaner i forhold til årets gebyrinntekt-er. Etter 3. kvartal er årsprognosen positiv, forutsatt behandling av reguleringsplan for Kringelåslia i desember.

Byggesak har god gebyringang, det er inntektsført 4,5 millioner kroner av årets budsjetterte 5 millioner kroner etter 3. kvartal. Årsprognose er balanse.

Kart og oppmåling har svikt i gebyrinntekter i 2018, noe som vil medføre mer bruk av fond enn bud-sjettert. Årsakene til dette er få godkjente reguleringsplaner i 2017 og derfor nedgang i regulerte tomter inneværende år. Videre har oppmålingsforretninger i uregulerte områder økt. Dette er for-retninger som er mer tidkrevende og genererer mindre inntekter enn regulerte felt. Det ble foretatt fakturering på slutten av året 2017 som normalt inntektsføres påfølgende år. Dette motsvares av nedgang i årets inntekter.

ØKONOMISK OVERSIKT PER 3. KVARTAL 2018

Sektor	Regnskap 30.9.2017	Regnskap 30.9.2018	Opprinnelig budsjett 2018	Justert budsjett 2018	Forbruk %	
					Regnskap - justert budsjett	Års- prognose 3. kvartal
100 Politisk styring og adm	12 568	15 033	17 996	18 432	81,6 %	0
200 Fellesutgifter	5 560	4 739	15 456	7 847	60,4 %	0
310 Sektor oppvekst	63 644	66 834	89 757	91 149	73,3 %	1 800
420 Sektor familie og inkludering	39 308	43 198	48 632	54 303	79,5 %	1 800
440 Sektor helse og omsorg	68 761	71 190	92 126	97 259	73,2 %	2 500
500 Sektor kultur og fritid	8 121	8 252	10 149	10 372	79,6 %	-180
510 Sektor plan og utvikling	10 678	15 816	30 864	32 795	48,2 %	0
910 Investeringer (avskrivninger)	-146	-42	-12 200	-12 200	0,3 %	0
Sum		225 020	292 780	299 956	75,0 %	5 920
900 Frie inntekter og finans	-244 108	-242 678	-292 780	-299 956	81 %	
Skatt og rammetilskudd						-3 500
Eiendomsskatt						0
Renteutgifter						0
Utbytte og konsesjonskraft						-1 900
Avdrag						0
Sum						-5 400
Prognose 2018						520

Jevn fordeling av lønnsforbruket gjennom året gir en forbruksprosent på 72,7 % ved utgangen av september. For andre poster vil forbruksprosenten ligge på 75 % per 30.9.

RÅDMANNENS VURDERINGER

Årsprognose etter 3. kvartal viser merinntekter fra skatt på inntekt og formue, samt ekstraordinært utbytte (overkursutbetaling) fra Eidsiva Energi. Sektor oppvekst, familie og inkludering og helse og omsorg rapporterer merforbruk på årsbasis. De øvrige sektorene har prognose balanse.

Samlet for kommunen er årsprognose etter 3. kvartal negativ, som følge av merforbruk i de tre omtalte sektorene. Rådmannen tilrår ingen budsjettjusteringer per 3. kvartal. For å begrense merforbruk, som vil kunne medføre strykninger av årets budsjetterte avsetninger, er det iverksatt vikar- og innkjøpsstopp ut året.

Utbetalingen fra Eidsiva Energi er å anse som ekstraordinær, og rådmannen ville i utgangspunktet anbefalt å avsette midlene til fond. Det er budsjettert med 14 millioner kroner i avsetninger til disposisjonsfond i 2018, og 1,8 millioner kroner i overføring til investeringsregnskapet. Med det varslede merforbruket på sektornivå vil det måtte foretas strykninger. Ut fra en helhetsvurdering tilrås derfor midlene fra Eidsiva inntektsført i drift, slik at budsjetterte avsetninger kan foretas.

INVESTERINGER

Det rapporteres på investeringsprosjekter per 30.9.2018 i henhold til årsbudsjett 2018, med årsprognose. For å se samlet budsjett og regnskap på prosjekter som går over flere år, vises det til oppfølgings skjema per prosjekt (vedlegg).

Det legges fram egen sak for kommunestyret vedrørende i Trodal, prosjektet omtales derfor ikke i økonomirapporten for 3. kvartal.

Investeringsprosjektene det rapporteres på etter 3. kvartal er innenfor gjeldende budsjett rammer.

Prosjekt 9117 Gang- og sykkelveg Tjønnykkja – Aurvoll har bevilgning flere år tilbake i tid, og det ble ikke rebudsjettet til dette prosjektet inneværende år. Det påløper utgifter i størrelsesorden 0,35 millioner kroner i 2018, dette er prosjektering av det planlagte tiltaket. Det vil bli lagt fram egen sak for kommunestyret i 2019 for å ta stilling til om prosjektet gjennomføres eller om bevilgningen som er gitt skal inndras.

For å hensynta periodisering mellom år for investeringsprosjekter som løper over flere år legger rådmannen fram egen sak med budsjettjusteringer for å tilpasse framdrift på prosjekter som ikke vil bli slutført inneværende år. Ubrukte midler til disse prosjektene overføres til 2019. Det foreslås ikke budsjettjusteringer eller endringer i 3. kvartalsrapport.

Investeringsregnskap per 3. kvartal 2018

Bygg og anlegg

Investering i anleggsmidler	Budsjett 2018	Regnskap 30.9.2018	Prognose 2018	Kommentar
001004 Tretten idrettshall	1 409	269	1 069	
001134 Ombygging kontorbygg FamIn	40	26	26	
001197 Ny Tretten brannstasjon	9 711	42	4 042	Tilleggsbevilget 2,63 mill kr i KS-sak 54/18. Totalt bevilget 11,63 mill kr.
001210 Bakketun bofellesskap - oppgradering	160	106	126	
001211 Vidarheim barnehage - varmebehov	150	66	150	
001212 Gatelys - avmåling og oppgradering	3 000	121	1 621	
001213 Asfaltering kommunale veger	1 000	320	500	
001214 Flomsikring og rydding bekker	100	50	100	
001215 Brannbil LRB	620	0	620	
001216 Gatelys Bakkevegen	800	0	800	Tilleggsbevilget 0,8 mill kr i KS-sak 42/18
001217 Ny kommunestyresal 2018	500	0	50	Tilleggsbevilget 0,5 mill kr i KS-sak 53/18
001302 Oppgradering Ungdomsklubben	300	251	300	
005508 Flomsikringstiltak	645	135	235	
007311 Utbygging Skriua - støyskjerming	942	172	272	
009117 G/S-veg Tjønnlykkja-Aurvoll	-	251	351	Bevilget 4,76 mill kr i budsjetter for 2013 og 2014. Bevilgninger er ikke rebudsjettert i 2018.

Annet

Investering i anleggsmidler	Budsjett 2018	Regnskap 30.9.2018	Prognose 2018	
001007 Agresso M3				Prosjektene har felles bevilgning og rapporteres under ett
001017 Office365				
001018 Hjemmesideløsning				
001019 Felles 3-1 IKT-prosjekter	1 457	543	1 123	
001009 Velferdsteknologi	1 000	631	711	
001016 Kjøp av IKT-utstyr	2 000	923	923	Tilleggsbevilget 0,5 mill kr i KS-sak 53/18
001021 Skanning byggesaksarkiv	500	0	-	Redusert bevilgning på 0,5 mill kr i KS-sak 53/18 pga. utsatt framdrift. Finansieres gjennom selvkostlån.
001189 Fakkelmannen	1 000	0	0	

VA (selvfinansierende)

Investering i anleggsmidler	Budsjett 2018	Regnskap 30.9.2018	Prognose 2018	
006012 Økt vannforsyning (H5-H8)	7 440	0	200	
006013 Ny VA-streng Ihle Panorama	10 554	0	200	
006014 Ny hovedvannledning Øyer VV-Langvik	3 600	0	0	
006074 Langvik avløppspumpestasjon	1 669	1 446	1 526	Tilleggsbevilget 0,4 mill kr i KS-sak 53/18
006075 Rehabilitering kummer og ledningstrekk Granrudmoen	7 500	216	5 716	Tilleggsbevilget 3,5 mill kr i KS-sak 42/18
006076 Pumpestasjon Bådstø	1 300	495	571	Tilleggsbevilget 1,0 mill kr i KS-sak 53/18. Totalprognose merforbruk på ca 80 000 kr
006077 Oppgradering driftsovervåkning	2 000	1 128	2 000	
006106 Oppgradering Tretten RA	9 978	465	1 365	
006134 Høydebasseng Romsås-Winge	3 297	2 227	3 297	Tilleggsbevilget 0,6 mill kr i KS-sak 80/18

TILSYN 2018 – GJENNOMFØRTE OG VARSLEDE PR 30.9.2018

Rådmannen skal informere om *gjennomførte* og *varslede* tilsyn til Kontrollutvalget, denne informasjonen inngår i kvartalsrapportene. Status pr 30.9.2018 framgår av tabellen:

Sektor	Tilsynsmyndighet Type tilsyn	Tidspunkt	Kommentar
Familie og inkludering	Arbeidstilsynet Tilsyn vold og trusler- barneverntjenesten	April 2018	Jfr. ny forskrift til arbeidsmiljøloven, 01.01.2017, som tydeliggjør arbeidsgivers ansvar i det forebyggende arbeidet mot vold og trusler om vold.
	Arbeidstilsynet Tilsyn vold og trusler- psykisk helse og rus	April 2018	Tilsyn er gjennomført. Frist for tilbakemelding til Arbeidstilsynet var 31. august. Det er gitt fristutsettelse for utbedring av ett pålegg til 30.11.2018.
Familie og inkludering	Fylkesmannen Stikkprøvetilsyn- NAV	April 2018	Stikkprøvetilsyn med utgangspunkt i egenrevisning gjennomført av NAV Øyer i 2017. Tilsyn er gjennomført. Rapport er mottatt og tilbakemelding om oppfølging er oversendt til Fylkesmannen.
Helse og omsorg	Arbeidstilsynet Tilsyn vold og trusler- ØHH	Mars 2018	Jfr. ny forskrift til arbeidsmiljøloven, 01.01.2017, som tydeliggjør arbeidsgivers ansvar i det forebyggende arbeidet mot vold og trusler om vold.
	Arbeidstilsynet Tilsyn vold og trusler- Bofelleskap og Miljøtjenesten	Mars 2018	Rapporter med pålegg er mottatt. Tre av fire pålegg er lukket. Ny frist for utbedring av det siste pålegget er 30.11.2018.
Helse og omsorg	Fylkesmannen Tilsyn på tvangsvedtak- Bofelleskap og Miljøtjenesten (Øvregate bofelleskap)	Mars 2018	Tilsyn på tvangsvedtak etter helse og omsorgstjenesteloven §9. Rapport er mottatt, ingen pålegg.
Plan og utvikling	Mattilsynet Tilsyn ved vannverkene i Øyer og på Tretten	September 2018	Rapport er mottatt. Ett punkt som går på UV-anlegg mangler i farekartleggingen. Dette punktet må på plass innen 15. desember.
	Brannvesenet Tilsyn ved Øyer rådhus.	September 2018	Rapport er mottatt. Avvik på brannstrategiplaner, rutiner og ledelys. Avvik forventes lukket innen utgangen av 2018.

I henhold til *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning* av 27.9.2018, skal det i forbindelse med kvartalsrapportering legges fram rapporter til kommunestyret som viser:

- Status for forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål
- Status for forvaltning av kommunens gjeldsportefølje
- Risikovurderinger knyttet renterisiko

I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge fram rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Rådmannen har følgende kommentarer til status pr 30.9.2018.

GENERELT

Kommunestyret vedtok i sak 79/18 *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning* for Øyer kommune med virkning fra og med 27.9.2018. Reglementet er oppdatert i forhold til ny forskrift om kommuners finans- og gjeldsforvaltning, som understreker at kommunens reglement skal omfatte både finans- og gjeldsforvaltning, og at kommunestyret skal ta stilling til hvor stor refinansieringsrisiko som skal aksepteres knyttet til lån som forfaller innen ett år. Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en tilfredsstillende avkastning samt stabile, forutsigbare og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

I det nye reglementet er det angitt nye tabeller som skal benyttes ved kvartalsrapportering. Dette er tabeller som viser utviklingen gjennom året, og det er lite hensiktsmessig å innta disse tabellene i rapporteringen nå for 3. kvartal. Nye tabeller innarbeides i rapporteringen fra og med 1. kvartal 2019. Det er for øvrig ikke store forskjeller mellom nytt og gammelt reglement når det kommer til rapportering.

Fellesenhet Økonomi på Lillehammer har frem til nå i stor grad utført finans- og gjeldsforvaltningen for Øyer kommune. Blant annet har fellesenheten fulgt opp likviditet, innhentet tilbud i forbindelse med nye låneopptak, samt rapportert nøkkeltall/kommet med innspill i forbindelse med rapportering. Denne høsten har det vært jobbet med å overføre disse oppgavene til økonomifunksjonen i Øyer kommune, og fra 2019 skal finans- og gjeldsforvaltningen håndteres fra Øyer.

GJELD

Vedrørende nye låneopptak har Øyer kommune så langt i 2018 tatt opp ett nytt formidlingslån (startlån) fra Husbanken på 10 millioner kroner. Det vil bli foretatt en vurdering av framdriften på løpende investeringsprosjekter før årets lån forbundet med investeringer tas opp i løpet av 4. kvartal. Kommunens likviditet følges løpende.

LIKVIDITET

Kommunens midler er utelukkende plassert i bank.

FORVALTNINGEN AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLER FOR DRIFTSFORMÅL

Øyer kommune har ikke praksis for å ta opp lån før det er nødvendig for å følge opp vedtatt investeringsplan, problemstillingen med midlertidig plassering av ubrukte lånemidler er følgelig lite aktuell.

	31.12.2017		31.03.2018		30.06.2018		30.09.2018	
	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%	Mill. NOK	%
Innskudd hos hovedbankforbindelse, DnBNOR	65,9	100 %	74,2	100 %	82,5	100 %	70,9	100 %
<i>Ingen plasseringer utenom i hovdbankforbindelsen</i>								
Samlet kortsiktig likviditet	65,9	100 %	74,2	100 %	82,5	100 %	70,9	100 %
Avkastning siden 31.12.2017		1,00 %		1,06 %		1,09 %		1,09 %
Avkastning benchmark (ST1X)		0,47 %		0,54 %		0,67 %		0,77 %

Tabell 1 Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunen har som det framgår av tabellen begrensede midler under denne forvaltnings-typen. Sum innestående på bank har gått ned fra 82,5 millioner kroner til 70,9 millioner kroner i løpet av årets tredje kvartal. Samlet beholdning har vært plassert hos hovedbankforbindelsen. Sammenliknet med benchmark har vi oppnådd noe bedre avkastning, 1,09 % rente i perioden, mot benchmark 0,77 % rente.

GJELDSFORVALTNINGEN

	31.12.2017			31.03.2018			30.06.2018			30.09.2018		
	Mill. NOK	%	Rente-binding	Mill. NOK	%	Rente-binding	Mill. NOK	%	Rente-binding	Mill. NOK	%	Rente-binding
Lån med pt rente	-109,3	18 %		-106,8	18 %		-115,9	19 %		-115,0	19 %	
Lån med NIBOR-basert rente	-198,5	33 %		-198,1	33 %		-195,8	32 %		-197,1	33 %	
Lån med fast rente	-293,0	49 %		-292,1	49 %		-292,1	48 %		-290,2	48 %	
Leasingavtaler/justeringsrettavtaler	-3,2	1 %		-3,2	1 %		-3,2	1 %		-3,2	1 %	
Sum lånegjeld	-604,1	100 %	2,5	-600,2	100 %	2,2	-607,0	100 %	2,2	-605,5	100 %	1,9
Rentebytteavtaler												
- Avtaler med mottatte renter	313,4			312,2			312,1			309,7		
- Avtaler med avgitte renter	-313,4			-312,2			-312,1			-309,7		
Leasingavtaler/justeringsrettavtaler	-3,2			-3,2			-3,2			-3,2		
Samlet langsiktig gjeld	-604,1			-600,2			-607,0			-605,5		
Gjennomsnittrente		1,7 %			2,0 %			1,9 %				2,0
Benchmark (3 mnd NIBOR siste mnd)		0,8 %			1,0 %			1,1 %				1,1 %
Antall løpende enkeltlån	32			31			31			31		
Største enkeltlån	-172,2			-172,2			-247,8			-247,8		

Tabell 2 Gjeldsforvaltningen

I løpet av 3. kvartal er kommunens lånegjeld blitt redusert med 1,5 millioner kroner. Andelen av lånegjelda med fast rente er 48 %. Dette er innenfor reglene i finansreglementet. I henhold til reglementet skal den gjennomsnittlige gjenværende rentebindingen være mellom 1 og 4 år. I løpet av 3. kvartal har rentebindingen blitt redusert fra 2,2 til 1,9 år.

For ca 310 millioner kroner av lånene er det inngått rentebytteavtaler. En av rentebytteavtalene har forfall mindre enn ett år frem i tid, og regnes derfor som flytende. Dette er årsaken til at sum lån med fastrente er lavere enn sum rentebytteavtaler. Samlet for gjelda er effektiv rente høyere enn benchmark (3 mnd Nibor), dette er naturlig i en situasjon der markedsrenta de siste årene har vært nedadgående, og Øyer har fastrenteavtaler på 48 % av gjeldsporteføljen. Ved utlån beregner også bankene seg et påslag på Nibor avhengig av lånetype.

I nytt *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning* fremkommer det at et enkeltlån ikke skal utgjøre mer enn 35 % av den samlede låneporteføljen, samt at ikke mer enn 30 % av den samlede låneporteføljen kan ha forfall innen 12 måneder. Øyer har per i dag sertifikatlån med kort løpetid som ikke er i henhold til disse kravene. Dette vil bli justert i 4. kvartal i forbindelse med at sertifikatlån på 247,8 millioner kroner utløper.

Det gjøres oppmerksom på at det i forbindelse med en gjennomgang sammen med DnB, av det DNB-utviklede verktøyet som brukes til rapportering av nøkkeltall, ble oppdaget en feil ved måten rentebytteavtalene var registrert. Dette har medført at gjennomsnittrenten tidligere i år har blitt rapportert ca 0,25 % for lavt. Dette er korrigert i tabellen ovenfor.

RENTERISIKO PR 30.9.2018

Nåværende gjeld og plasseringer	Balanse %	Balanse MNOK	Endringsparameter	Rentebinding	Beregnet tap MNOK
Gjeld med flytende rente	51,5 %	312,1	1 %		-3,1
Rentekompensasjon					
Selvkostområde					
Gjeld med fast rente	48,5 %	293,4		1,9	
Finans passiva	100 %	605,5			-3,1
Bank	100 %	70,9	1 %		0,7
Finans aktiva	100 %	70,9			0,7
Hvis renta øker med 1% vil det med nåværende beholdning/lån medføre et årlig tap på:					-2,4

Tabell 3 Renterisiko pr. 30.9.2018

Med den fordelingen av gjeldsporteføljen på fast og flytende rente som Øyer kommune har pr utgangen av september 2018, er den potensielle merutgiften ved 1 % økning av renten på 3,1 millioner kroner på årsbasis. Dersom en «netto» gjeldsbetraktning legges til grunn reduseres merutgiften med 0,7 millioner kroner til 2,4 millioner kroner som følge av økte renteinntekter av kommunens bankinnskudd. Vann og avløp sin andel av gjeld med flytende rente, og rentekompensasjon fra staten til investeringer, vil redusere den potensielle merutgiften noe, anslagsvis i underkant av 1 million kroner (ca 30 %).